

– профілювання автора – процес вивчення всіх лексичних одиниць, згаданих вище і побудова профілю злочинця на основі доказів. Профілювання злочинців є стратегією розслідування, яка передбачає збір усіх зібраних доказів і створення висновків (припущень) про те, ким може бути злочинець [4].

Отже, наукові досягнення стають все більш важливими для застосування у юридичній і слідчій сферах, відтоді криміналістична лінгвістика є одним з напрямів, де дослідження все частіше використовуються для розкриття злочинів. Тому юристи та лінгвісти повинні тісніше співпрацювати один з одним в інтересах справедливості і законності, лінгвісти повинні покращувати своє розуміння правових питань, а юристи повинні користатися ретроспективним досвідом лінгвістів як консультантів та експертів.

Література:

1. Богославська М.О. Актуальні питання теорії судових лінгвістичних експертиз. URL.: <https://digest.kndise.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/26.pdf>
2. Ariani, M.G. at all (2014). Forensic linguistics: A brief overview of the key elements. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. № 158. pp. 222–225.
3. Forensic Linguistics. URL.: <https://www.studysmarter.co.uk/forensic-linguistics/>
4. Giles, H. at all (2007). Accommodation and institutional talk: Communicative dimensions of police – civilian interactions. *Language, discourse and psychology*.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ: ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ

Вахненко Тетяна,

аспірант

Національної академії Служби безпеки України

Розслідування кримінальних правопорушень як когнітивний процес передбачає активне використання різноманітних інструментів та методик. Слідчий, стикаючись з необхідністю вирішення складних задач, обирає оптимальні стратегії дій, що включають як формалізовані алгоритми, так і творчі рішення. У цьому контексті посідають важливе

місце як криміналістичні методики, так і спеціальні методи, розроблені для розслідування окремих видів злочинів.

Дослідження взаємозв'язку між вказаними поняттями спрямоване на розробку ефективних методів організації та оптимізації роботи слідчого. Враховуючи зростаючу кількість кримінальних правопорушень та обсяг інформації, що підлягає аналізу, актуальним є пошук нових підходів до вирішення завдань досудового розслідування.

Ефективність досудового розслідування напряму корелює з кількістю та якістю криміналістично-значущої інформації, якою володіють слідчий та прокурор. Інформаційно-аналітична робота є невід'ємною складовою сучасного досудового розслідування, яка передбачає застосування методів для збору, зберігання, обробки та аналізу доказової інформації. Мета цієї роботи полягає в забезпеченні слідчого достовірними даними для прийняття оптимальних рішень. Базисом, як правило, такої інформації виступають: результати слідчих і негласних слідчих (розшукових) дій, оперативно-розшукових заходів; висновки експертів, заяви та повідомлення про злочин та консультативно-довідкова допомога спеціалістів; дані криміналістичних та інших обліків; відомості, які надаються різними учасниками кримінального судочинства; відповіді громадян, установ, організацій на запити слідчого та прокурора.

Інформаційно-пізнавальні процеси в досудовому розслідуванні можна розглядати як складну систему, які мають як ретроспективний, так і перспективний характер. Слідчий, з одного боку, відтворює картину минулих подій, аналізуючи зібрану інформацію. Пізнання минулого є можливим завдяки тому, що матеріальний світ залишає сліди своїх змін. Таким чином, пізнавальний процес в соціальних системах є, по суті, процесом збору, обробки та інтерпретації інформації. Але, з іншого боку, на основі отриманих даних слідчий планує подальші слідчі дії. Цей циклічний процес дозволяє поступово наближатися до істини та приймати обґрунтовані процесуальні рішення. Ці сліди – це носії певної сукупності інформації, що використовується під час розшукових дій та висуненні слідчих версій та при визначенні напрямку розслідування [1, с. 367].

Специфіка інформаційних процесів у досудовому розслідуванні визначається комплексом взаємопов'язаних чинників, а саме: неочевидність інформаційних джерел, зокрема обстановка місця події; навмисні дії осіб, які приховують джерела інформації; складність в однозначному визначенні походження джерел інформації щодо події; відсутність цілісної картини події, що перешкоджає її детальному аналізу, тощо.

Поряд з тим, розробка моделей слідової та інформаційної картини є важливим інструментом для ефективного пошуку доказів, оскільки це дозволяє створити орієнтовну картину злочину та визначити найбільш перспективні напрямки розслідування. В свою чергу, знання криміналістичних характеристик різних видів злочинів та вміння конструювати інформаційні моделі дозволяють слідчому ефективно виявляти нові докази. Криміналістичні знання є основою для розробки моделей, які допомагають прогнозувати характер слідів злочину та визначати місця їхнього можливого виявлення [2, с. 46].

Пошукова діяльність в рамках досудового розслідування є систематичним процесом збору, фіксації та оцінки доказової бази. Слідчий, застосовуючи різноманітні методи і засоби, виявляє та фіксує інформацію, що має доказове значення. Ця інформація може бути отримана з різних джерел та представлена в різних формах. Для забезпечення процесуальної допустимості доказів, їх фіксація здійснюється з дотриманням вимог кримінального процесуального закону. Згідно зі статтею 103–107 Кримінального процесуального кодексу України, фіксація інформації під час досудового розслідування здійснюється в протоколах та за допомогою технічних засобів [3].

Таким чином, пошукова діяльність – фундамент для побудови логічної доказової конструкції, необхідної для обґрунтування обвинувачення та прийняття судового рішення та пізнавальний процес, що полягає у виявленні, аналізі та оцінці інформації для встановлення істини по кримінальній справі.

В ракурсі даного тематичного напрямку варто відмітити, що розслідування кримінальних правопорушень є складним процесом, ефективність якого залежить від кількості та якості зібраної інформації. Інформаційно-аналітична робота та інформаційно – пізнавальні процеси є невід’ємною складовою сучасного розслідування. Моделі слідової та інформаційної картини допомагають слідчому орієнтуватися в складних ситуаціях і ефективніше здійснювати розслідування. Правильна фіксація інформації, в свою чергу, є необхідною умовою для її подальшого використання в доказуванні. Втім, якщо говорити про перспективи розвитку, необхідно зазначити про удосконалення нормативно правової бази з урахуванням нових технологічних можливостей, регулярне підвищення кваліфікації слідчих з метою опанування нових методів і технологій розслідування, а також співпраця слідчих з експертами різних галузей знань.

Література:

1.Злочини проти інформаційної безпеки держави: монографія / Гора І. В. та ін. ; за заг. ред. В. А. Колесника . – Київ, 2023. 512 с.

2. Гора І.В., Колесник В.А. Актуальні проблеми сучасної криміналістики : навч. посіб. для аспірантів. Київ : НА СБ України, 2023. 260 с.

3.Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 12.08.2024).

ВЗАЄМОДІЯ СУДОВИХ ЕКСПЕРТІВ ТА ЖУРНАЛІСТІВ: РЕАЛІЇ ТА МОЖЛИВОСТІ 2024 РОКУ

Ващук Олеся,

доктор юридичних наук, професор,

професор кафедри криміналістики,

детективної та оперативно-розшукової діяльності

Національного університету «Одеська юридична академія»

Сучасні журналістські розслідування відіграють вирішальну роль у викритті правопорушень, корупційних схем та інших суспільно значущих проблем в Україні. У цьому контексті співпраця між журналістами та судовими експертами набуває особливого значення, оскільки вона дозволяє забезпечити достовірність, об'єктивність та глибину аналізу розслідувань. Судові експерти, володіючи спеціальними знаннями та навичками, спроможні надавати журналістам технічну та наукову підтримку, необхідну для перевірки фактів та аналізу складних даних. Дана доповідь досліджує реалії, можливості та перспективи такої взаємодії, розкриваючи потенційні переваги та виклики цього процесу.

1. Роль судових експертів у журналістських розслідуваннях. Судові експерти відіграють ключову роль у перевірці та підтвердженні фактів, що висвітлюються в журналістських розслідуваннях. Їхня участь є особливо важливою у випадках, де необхідно провести складний технічний або науковий аналіз, такий як:

- цифрова криміналістика (наприклад, встановлення автентичності е-доказів, аналіз цифрових слідів, відновлення видалених даних);
- експертиза документів (наприклад, визначення автентичності документів, виявлення підробок, аналіз підписів та почерку);
- біологічна експертиза (наприклад, аналіз ДНК, встановлення біометричних характеристик, ідентифікація осіб);